

Жалпы және арнайы мектепке дейінгі ұйымдағы педагогтердің,
тәрбиешілердің, психолого-педагогикалық мамандардың біліктілігін арттыру
курстарының білім беру бағдарламасы

**«Инклюзивті және арнайы білім беру жағдайында ерекше білім беру
қажеттіліктері бар балаларды мектепке дейінгі ұйымдарда оқыту және
тәрбиелеуді ұйымдастыру»**

1. Жалпы ережелер

1. Педагогика кадрларының біліктілігін арттыру курстарының «Инклюзивті және арнайы білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды мектепке дейінгі ұйымдарда оқыту және тәрбиелеуді ұйымдастыру» білім беру бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы; Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м.а. 2016 жылғы 12 тамыздағы № 499 бұйрығы; Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламаларын әзірлеу, келісу және бекіту қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 4 мамырдағы № 175 бұйрықтарына сәйкес құрылды.

Бағдарлама орыс және қазақ тілді мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында тәрбиеші, педагог, әдіскерлерді, психолого-педагогикалық сүйемелдеу мамандарын оқытуға арналған.

2. Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламаларын әзірлеу, келісу және бекіту қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 4 мамырдағы № 175 бұйрықтарына сәйкес «Арнайы және инклюзивті білім берудегі педагогикалық технологиялар институты» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің мамандары Қазақстан Республикасының заңнамасына және нормативтік құқықтық актілеріне талдау жасап, жалпы және арнайы мектепке дейінгі және орта білім беру ұйымдарында оқитын ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту, тәрбиелеу және психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу бойынша жұмыс жүргізетін мұғалімдердің, тәрбиешілердің, психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарының кәсіби қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында сауалнама жүргізді.

3. Мектепке дейінгі тәрбиелеу және оқыту ұйымдарында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту, тәрбиелеу және психологиялық-педагогикалық қолдау бойынша жұмыс жүргізетін тәрбиешілердің, психологиялық-педагогикалық қолдау мамандарының, әдіскерлердің біліктілігін арттыру курстарын жүргізу өзектілігі анкеталау нәтижелеріне негізделген. Біліктілікті арттыру курсының білім беру бағдарламасы мектепке дейінгі тәрбиелеу және оқыту ұйымдарында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту, тәрбиелеу және психологиялық-педагогикалық қолдау бойынша жұмыс жүргізетін тәрбиешілердің, психологиялық-педагогикалық қолдау мамандарының кәсіби жұмысының сапасын арттыруға ықпал етеді.

2. Глоссарий

1) **білім алу үшін арнаулы жағдайлар** – ерекше білім беруді қажет ететін адамдардың (балалардың), сондай-ақ мүмкіндігі шектеулі балалардың оларсыз білім беру бағдарламаларын меңгеруі мүмкін болмайтын, оқу, сондай-ақ арнаулы, жеке дамыту мен түзеу-дамыту бағдарламаларын және оқыту әдістерін, техникалық, оқу және өзге де құралдарды, тыныс-тіршілік ортасын, психологиялық-педагогикалық қолдап отыруды, медициналық, әлеуметтік және өзге де көрсетілетін қызметтерді қамтитын жағдайлар;

2) **ерекше білім беруді қажет ететін адамдар (балалар)** – тиісті деңгейде білім алу және қосымша білім алу үшін арнаулы жағдайларға тұрақты немесе уақытша қажеттілік көріп жүрген адамдар (балалар);

3) **ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау** – білім алу үшін қажетті арнаулы жағдайларды айқындау;

4) **ерте дамыту** – баланың туғаннан бастап мектепке барғанға дейін дамуы;

5) **инклюзивті білім беру** – ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке-дара мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін процесс;

6) **инклюзивті білім беру кеңістігі** – әр баланың жеке қажеттіліктері ескеріліп ұйымдастырылған орта, онда барлық балалар эмоционалдық, зияткерлік және академиялық қолдауды сезінеді, әлеуметтенуге қатысады және жеке басына, тәрбиелеу мен оқытудағы қалауына қарамастан қатысады;

7) **мектепке дейінгі ұйым** – мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жалпы білім беретін, арнайы оқу бағдарламаларын, жеке дамыту бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымы

8) **мүмкіндігі шектеулі бала (балалар)** – белгіленген тәртіппен расталған, туа біткен, тұқым қуалайтын, жүре пайда болған аурулардан немесе жарақаттардың салдарынан тіршілік әрекеті шектелген, дене және (немесе) психикалық бұзылыстары бар он сегіз жасқа дейінгі бала (балалар)

9) **мүмкіндігі шектеулі балаларды арнайы психологиялық-педагогикалық қолдау** – қызметтің қандай да бір түрін орындау қабілетін қалпына келтіруге немесе оның орнын толтыруға бағытталған қызметтер мен іс-шаралар кешені.

10) **мүмкіндігі шектеулі балаларды арнаулы психологиялық-педагогикалық қолдау** – қызметтің қандай да бір түрін орындау қабілеттерін қалпына келтіруге немесе оның орнын толтыруға бағытталған көрсетілетін қызметтер мен іс-шаралар кешені;

11) **психологиялық-педагогикалық қолдап отыру** – білім беру ұйымдарында іске асырылатын, процесінде ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау негізінде ерекше білім беруді қажет ететін адамдарды (балаларды) ойдағыдай оқыту және дамыту үшін әлеуметтік-психологиялық және педагогикалық жағдайлар жасалатын жүйелі-ұйымдастырылған қызмет.

12) **педагогикалық тексеру** - тиісті жастағы балаларға арналған жас нормативтерін ескере отырып, балалардың ақыл-ой жағынан даму

ерекшеліктерін және олардың ойын ойнауға, білім алу мен қарым-қатынас жасауға әлеуеттік мүмкіндіктерін анықтау;

12)педагогикалық тексеру - тиісті жастағы балаларға арналған жас нормативтерін ескере отырып, балалардың ақыл-ой жағынан даму ерекшеліктерін және олардың ойын ойнауға, білім алу мен қарым-қатынас жасауға әлеуеттік мүмкіндіктерін анықтау;

3. Бағдарлама тақырыптары

5. Бағдарламаның жаңашылдық дәрежесі инклюзивті және арнайы мектепке дейінгі білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту мен тәрбиелеуді ұйымдастыруды, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың ерекшеліктерін ажыратуды, ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтауды, психологиялық-педагогикалық қолдау әдістерімен қамтамасыз етуді, жалпы білім беру бағдарламасын бейімдеуді, Жеке оқу бағдарламасы мен оқу жоспарын құруды және мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды тәрбиелеу және басқада сұрақтарды қамтитын тәжірибеге бағытталған курс.

Модуль 1. Нормативтік құқықтық негіздер.	1.1. Инклюзивті білім берудің негізгі ұғымдары мен қағидалары
	1.2.Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында инклюзивті білім беруді қамтамасыз ететін нормативтік құқықтық құжаттар
	1.3.Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында ерекше білім беруді қажет ететін балаларға инклюзивті білім беруді ұйымдастыру ерекшеліктері
Модуль 2. Психолого-педагогикалық.	2.1. Ерекше білім беруді қажет ететін балалардың психолого-педагогикалық сипаттамасы
	2.2. Ерекше білім беру қажеттіліктерінің сипаты, оны бағалау
	2.3. Мектепке дейінгі ұйымдарда психолого-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру ерекшеліктері
Модуль 3. Ұйымдастырушылы	3.1. Мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды оқыту және

қ -мазмұндық модуль.	тәрбиелеудің арнайы шарттары
	3.2 Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың коммуникативтік дағдыларын дамыту ерекшеліктері
	3.3 Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың шығармашылық дағдыларын дамыту ерекшеліктері
	3.4. Ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды физикалық дамыту ерекшеліктері
	3.5. Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың әлеуметік-эмоционалдық дағдыларын дамыту ерекшеліктері
Модуль 4. Арнайы түзетуші іс-әрекет модулі.	4.1. Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың танымдық және интеллектуалдық дағдыларын дамыту
	4.2 Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың дыбыс айтуын қалыптастыру және сөйлеу тілін дамыту
	4.3 Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың естіп қабылдауын дамыту
	4.4. Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың әлеуметік тұрмыстық бағдарлауын дамыту
	4.5. Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың кеңістікте бағдарлауын дамыту

4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

6. Бағдарламаның мақсаты: инклюзивті және арнайы білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды оқыту мен тәрбиелеуді ұйымдастыру бойынша жұмыс жасайтын педагогтердің, тәрбиешілердің және психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандарының кәсіби шеберлік деңгейін арттыру.

7. Бағдарламаның міндеттері:

- 1) инклюзивті білім беру ұғымын және қағидаларын қалыптастыру;
- 2) метепке дейінгі ұйымдарда ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларға

инклюзивті білім беруің нормативтік құқықтық базасын талдау;

3) ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларға психолого-педагогикалық сипаттама беру;

4) ерекше білім беру қажеттілігі бар балалар тобы, олардың ерекше білім беру қажеттіліктерінің сипаты, оны бағалау, білім алуы үшін қажет арнаулы жағдайларды зерттеу, талдау;

5) мектепке дейінгі ұйымда ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды оқыту және тәрбиелеудің арнайы түзету әдістерін талдау.

8. Курс аяқталғаннан кейін тыңдаушылар:

1) мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды қолдау барысында нормативтік құқықтық құжаттарды пайдалана алады;

2) мектепке дейінгі ұйымдарда ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға инклюзивті білім беруді ұйымдастыру алгоритмін түсінеді;

3) Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау, мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту мен тәрбиелеуде арнайы жағдай жасау дағдыларын меңгереді.

4) мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту мен тәрбиелеудің арнайы түзету әдістерін меңгереді.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Бағдарлама 4 модульден тұрады:

1) нормативтік және құқықтық негіздер.

2) психологиялық-педагогикалық модуль.

3) ұйымдастырушылық-мазмұндық модуль.

4) арнайы түзету іс-әрекеті модулі.

Модуль 1. Нормативтік және құқықтық негіздер:

1.1. Инклюзивті білім берудің негізгі ұғымдары мен қағидалары.

Инклюзивті білім беру – ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке-дара мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін процесс. Бұл бөлімде: инклюзивті білім берудің принциптері, мақсаттары мен міндеттері; инклюзивті білім берудің артықшылықтары; инклюзивті білім беруді ұйымдастырудың негізгі принциптері; инклюзивті білім берудегі педагогтар мен ата-аналардың рөлі; мектепке дейінгі инклюзивті білім берудің перспективалары мен мәселелері; инклюзивті білім беруді дамыту жолдары қарастырылады.

1.2. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында инклюзивті білім беруді қамтамасыз ететін нормативтік құқықтық құжаттар

Инклюзивті білім беру саласындағы халықаралық және отандық заңнамалық базаны талдау: БҰҰ конвенциялары, 1994 жылғы Саламан декларациясы ҚР Конституциясы, ҚР Заңдары: «Бала құқықтары туралы», «Білім туралы», «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық

түзеу арқылы қолдау туралы», Тиісті типтердегі және түрлердегі мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 31 тамыздағы № 385 бұйрығы. Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысы.

1.3. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында ерекше білім беруді қажет ететін балаларға инклюзивті білім беруді ұйымдастыру ерекшеліктері.

Мектепке дейінгі ұйымдарда ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға инклюзивті білім беруді ұйымдастыру, мектеп жасына дейінгі балалардың білім беру қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін тиісті жағдайлар жасауға бағытталған мамандардың қызметіне ықпал ететін дербес құрылымдық бірлік қажет. Мұндай құрылым психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі болып табылады. Психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру міндеттері: 1) әрбір тәрбиеленушінің жеке ерекшеліктері мен ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтау; 2) психологиялық-педагогикалық қолдаудың жеке бағдарламаларын әзірлеу және іске асыру; 3) Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға психологиялық-педагогикалық қолдаудың заманауи технологияларын қолдану; 4) мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды тәрбиелеу және оқыту мәселелері бойынша педагогтер мен ата-аналарға кеңестік және ақпараттық қолдау көрсету 5) Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды мектепке дейінгі тәрбиелеу және оқыту бағдарламасын меңгеру қарқыны мен тиімділігі мониторингі.

Модуль 2. Психолого-педагогикалық.

2.1. Ерекше білім беруді қажет ететін балалардың психолого-педагогикалық сипаттамасы

Ерекше білім беруді қажет ететін балалардың тобы (1,2 тобы). Ерекше білім беруді қажет ететін балалардың психологиялық-педагогикалық сипаттамалары (есту қабілеті зақымдалған балалар; көру қабілеті зақымдалған балалар; зердесі зақымдалған (ақыл-ой кемістігі бар) балалар; психикалық дамуы тежелген балалар; сөйлеу қабілеті зақымдалған балалар; тірек-қимыл аппараты зақымдалған балалар; эмоциялық-ерік бұзылыстары бар (қарым-қатынас және әлеуметтік өзара әрекеттесу бұзылыстары (аутизм), мінез-құлық бұзылыстары және қиындықтары) бар балалар; күрделі (біріктірілген) бұзылыстармен балалар. Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың білім алуы үшін қажет арнаулы жағдайлар.

2.2. Ерекше білім беру қажеттіліктерінің сипаты, оны бағалау

Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау-білім алу үшін қажетті арнайы жағдайларды анықтау. Балалардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау мектепке дейінгі және орта білім беру ұйымдарында және психологиялық-медициналық-педагогикалық кеңесте жүзеге асырылады.

Ерекше білім беруді бағалау тәртібі: 1) тәрбиешінің оқу-тәрбие процесі

барысында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды әр тәрбиеленушінің әлеуметтік-эмоционалдық әл-ауқатын және оқу-танымдық қызметінің ерекшеліктерін байқауды, сондай-ақ тәрбиеленушінің жетістіктерін критериалды бағалауды пайдалана отырып анықтауы; 2) психологиялық-педагогикалық мамандардың оқуда қиындықтары бар балалардың ерекше білім беру қажеттіліктерін тереңдетіп тексеру және бағалау; ата-аналарының (занды өкілдерінің) келісімімен қолдау.

2.3. Мектепке дейінгі ұйымдарда психолого-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру ерекшеліктері

Мектепке дейінгі ұйымдағы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі: 1) психологиялық-педагогикалық қолдаудың нормативтік базасын құру; 2) білім беру үрдісіне қатысушылардың қызметін анықтау; 3) мектепке дейінгі ұйымдағы жағдайды талдау және бағалау; 4) мектепке дейінгі ұйымның педагогикалық ұжымын кәсіптік даярлау. Мектепке дейінгі ұйымның психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі: - психологиялық-педагогикалық тексеруді жүзеге асыру; - тексеру нәтижелерін тиісті нысандарда құжаттайды; - тексеру нәтижелері бойынша мектеп жасына дейінгі балалардың ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтайды; - тәрбиеленушілерді психологиялық-педагогикалық қолдаудың жеке бағдарламаларын құру; - балалармен жеке және топтық сабақтар өткізеді; - тәрбиешілерге, ата-аналарға, мектепке дейінгі ұйымның әкімшілігіне кеңес береді.

Модуль 3. Ұйымдастырушылық -мазмұндық модуль.

3.1. Мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды оқыту және тәрбиелеудің арнайы шарттары

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс психологиялық-педагогикалық қолдау мамандарының ерекше көзқарасы мен назарын талап етеді:

Жеке көзқарас: ерекше білім беру қажеттіліктері бар әрбір бала бірегей, сондықтан оны оқыту мен дамытуға жеке көзқарасты дамыту маңызды.

Бейімделу әдістері мен тәсілдері: ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларда әртүрлі физикалық, психологиялық немесе интеллектуалдық шектеулер болуы мүмкін, мұнда олардың ерекшеліктерін ескере отырып, баланың қиындықтарын жеңуге және білім беруде жетістікке жетуге көмектесетін бейімделу әдістері мен оқыту әдістері өте маңызды. Ата-аналармен ынтымақтастық; инклюзивті орта құру; қолдау және ынталандыру.

3.2. Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың коммуникативтік дағдыларын дамыту ерекшеліктері

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың коммуникативтік ерекшеліктері: қарым-қатынас қажеттілігінің төмендеуі, балалардың көпшілігі құрдастарымен және ересектермен байланысқа түсу қиынға соғады; сөйлеу тілі бұзылыстары (дыбыстық айтылымның бұзылуы, лексика-грамматикалық құрылым және келісілген мәлімдеме құрудың қиындығы) ойларын дұрыс жеткізуге кедергі келтіреді; байланысқа түсуге құлықсыздық; сөйлеу тілін

түсінудің қиындығы; вербалды емес қарым-қатынас құралдарын қолданудағы қиындықтар-экспрессивті қозғалыстар, мимика, қимылдар; көру қабілетінің бұзылуына байланысты тілдік емес байланыс құралдардың қабылдау қиынға соғады, балалар сұхбаттасушының реакциясын көрмейді (олар күлімсіреуді, мақұлдауды көрмейді және түсінбейді); кейбір балалар ересек адаммен диалог барысында белсенді емес.

Балалардың коммуникативті қасиеттерін қалай дамытуға болады?

1) ойын қызметінде (дидактикалық, сюжеттік-рөлдік ойындар, ашық ойындар, театрландырылған ойындар)

2) әңгімелесу, әдеби шығармаларды талқылау арқылы

3) шығармашылық қызметте

3.3 Ерекше білім беру қажетілігі бар балалардың шығармашылық дағдыларын дамыту ерекшеліктері.

Шығармашылық қабілеттердің түсінігі мен негізгі сипаттамалары. Балалардың санаттары бойынша шығармашылық қабілеттердің түсінігі мен негізгі сипаттамаларын қарастыру: (есту қабілеті зақымдалған балалар; көру қабілеті зақымдалған балалар; зердесі зақымдалған (ақыл-ой кемістігі бар) балалар; психикалық дамуы тежелген балалар; сөйлеу қабілеті зақымдалған балалар; тірек-қимыл аппараты зақымдалған балалар; эмоциялық-ерік бұзылыстары бар (қарым-қатынас және әлеуметтік өзара әрекеттесу бұзылыстары (аутизм), мінез-құлық бұзылыстары және қиындықтары) бар балалар; күрделі (біріктірілген) бұзылыстармен балалар.

3.4. Ерекше білім беру қажетілігі бар балаларды физикалық дамыту ерекшеліктері

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар мектеп жасына дейінгі 4-5 жастағы балалардың жас ерекшеліктері: қабылдаудың дамуының төмен деңгейі (қалыпты дамып келе жатқан құрдастарымен салыстырғанда); орындалатын іс – әрекетті кезең-кезеңімен бақылау бұзылған; моторлы жады мен көру зейінінің қалыптасу бұзылыстары. ЕБҚ бар 6-7 жастағы мектеп жасына дейінгі балалардың жас ерекшеліктері: денсаулығы әлсіз және жалпы даму деңгейі төмен; эмоционалды – ерік сферасының дамуының төмен деңгейі байқалады. Бала тәртіп ережелеріне бағынбайды, ұзақ күш салуға қабілетсіз; ұсақ моториканы дамытуға байланысты тапсырмаларды орындау кезінде қиындықтар туындайды; еріксіз зейін еріктіге қарағанда әлдеқайда жақсы дамыған; көрнекі тиімді операциялар мен ауызша-логикалық ойлау деңгейінің сәйкес келмеуі.

3.5. Ерекше білім беру қажетілігі бар балалардың әлеуметтік-эмоционалдық дағдыларын дамыту ерекшеліктері.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар мектеп жасына дейінгі балалардың эмоционалды жағдайы сипатталады: 1. Эмоционалды тәжірибенің аз көрінісі: қуаныш, қайғы, қорқыныш, ләззат немесе наразылық. 2. Ойын іс-әрекеті үрдісінде әр түрлі дәрежеде эмоция сезінеді: қорқыныш, қиындықтар, сәтсіздіктер, өз мүмкіндіктеріне деген сенімсіздік, ережелерге бағына алмау;

топта, отбасында қауіп сезіну. 3. Жоғары эмоционалды тұрақсыздық, эмоционалды күйлердің жиі өзгеруі, қысқа мерзімді және қарқынды эмоционалды реакцияларға бейімділік. 5. Ойындарға және құрдастарымен қарым-қатынасқа қарқынды эмоционалды жауап беру. 6. Болып жатқан оқиғаларға жеңіл эмоционалды жауап беру және қабылдаудың, қиялдың, ойлаудың, психикалық және физикалық белсенділіктің эмоционалды бояуы.

Модуль 4. Арнайы түзетуші іс-әрекет модулі.

4.1. Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың танымдық және интеллектуалдық дағдыларын дамыту.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларда танымдық үрдістердің даму деңгейінің жеткіліксіздігі байқалады – қабылдаудың жеткіліксіздігі, оның саралануы мен бөлшектенуі, кеңістіктік бағдарлаудың қиындығы; танымдық салада-есте сақтаудың барлық түрлерінің артта қалуы, зейіннің тұрақсыздығы, сөйлеу әрекетінің семантикалық жағының шектелуі және көрнекі ойлау формаларынан ауызша-логикалық формаларға көшу қиындықтары.

4.2. Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың дыбыс айтуын қалыптастыру және сөйлеу тілін дамыту.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеу тілінің даму ерекшеліктері. Сөйлеу тілін дамыту бойынша жұмыстың мақсаты, міндеттері, принциптері. Мектеп жасына дейінгі балалармен түзету-логопедиялық жұмысты ұйымдастыру. Сөйлеу тілін түсінуді дамыту әдістері мен тәсілдері; мектеп жасына дейінгі балаларда сөздікті қалыптастыру жұмысының міндеттері, мазмұны мен әдістері; мектеп жасына дейінгі балаларда сөйлеудің коммуникативті қызметін дамыту; мектеп жасына дейінгі балаларда байланыстырып сөйлеу тілін дамыту әдістемесі; ерекше білім беру қажеттіліктері бар мектеп жасына дейінгі балаларда байланыстырып сөйлеу тілін дамыту әдістемесі.

4.3 Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың естіп қабылдауын дамыту.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар мектеп жасына дейінгі балалардың есту қабілетін дамытудың рөлі. Есту қабілеті зақымдалған балаларды интеграциялау жүйесінде естіп қабылдауын дамыту. Естіп қабылдауын дамытудың дидактикалық және әдістемелік принциптері. Естіп қабылдауын дамыту бойынша жұмыстың мазмұны және оған қойылатын талаптар.

4.4. Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың әлеуметтік тұрмыстық бағдарлауын дамыту.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлануының ерекшеліктері. Мектепке дейінгі ұйым жағдайында әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау бойынша түзету жұмыстарының ерекшеліктері. Мектепке дейінгі білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау бойынша түзету жұмыстарының ерекшеліктері. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлануын жоспарлау.

4.5. Ерекше білім беру қажетілігі бар балалардың кеңістікте бағдарлауын дамыту.

Кеңістіктік бағдарлау ұғымы және оның ерте жаста дамуы. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларда кеңістіктік бағдарлауды қалыптастыру ерекшеліктері. Мектепке дейінгі білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың кеңістіктік бағдарлануын қалыптастыру әдістері.

6. Оқу процесін ұйымдастыру

15. Біліктілікті арттыру курстары төмендегідей режимде ұйымдастырылады:

1) бағдарламаның 1-қосымшасына сәйкес күндізгі оқу режимінде курстың оқу-тақырыптық жоспарына (бұдан әрі-ОТЖ) сәйкес күндізгі оқу. Күндізгі курстардың ұзақтығы-80 сағат (1 академиялық сағат – 45 минут). Күндізгі бір апталық курстарды ұйымдастыру кезінде ОТЖ-дағы сағат саны екі есеге қысқарады, сабақтарды өткізудің тақырыптары мен нысаны өзгеріссіз қалады;

2) бағдарламаның 2-қосымшасына сәйкес аралас оқыту режимінде курстың оқу-тақырыптық жоспарына сәйкес аралас оқыту және оқытудың үш кезеңін қамтиды: күндізгі – 20 сағат, қашықтықтан - 10 сағат, дербес – 50 сағат (1 академиялық сағат - 45 минут). Күндізгі оқу курстың бірінші және соңғы күнінде өткізіледі.

16. Білім беру процесі оқытудың интерактивті формалары мен әдістерін қамтиды: дәріс, семинар, топтар мен жұптардағы практикалық жұмыс, топтық тренинг, шебер-класс, конференция, дөңгелек үстел, кейстер әдісі, мәселелерді бірлесіп шешу, сондай-ақ вебинар, онлайн форум, онлайн кеңес беру және аралас режимде курс үшін тыңдаушыны өз бетінше оқыту.

17. Мұғалімдердің Бағдарлама мазмұнын түсіну деңгейін арттыру үшін: топтарда жұмысты кеңінен қолдану, содан кейін талқылау және рефлексия; құжаттамамен жұмыс; шағын топтардағы теория мен практиканың негізгі мәселелерін талқылау, содан кейін ұжымдық жұмыстарды ұсыну қарастырылған.

7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

18. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету:

- 1) Педагог кадрлардың біліктілігін арттыру бағдарламасы;
- 2) Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау процесін талдауға, ЕБҚ бар оқушылардың ерекшеліктерін терең зерттеуге арналған үлестірме материалдар.
- 3) психолого-педагогикалық қолдау мамандарының құжаттама пакеті;
- 4) жеке бағдарламаларының үлгілері;
- 5) сауалнама парақтары, бақылау және өзіндік жұмыс материалдары.

8. Оқу нәтижелерін бағалау

19. Тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау мақсатында: өзіндік жұмыс, экспресс-сауалнамалар, қорытынды тестілеу, сондай-ақ аралас оқыту режимінде курс үшін аралық тестілеу жүргізіледі. Өзіндік және бақылау жұмыстарына арналған тапсырмалар, сауалнама парақтары, тест тапсырмалары курстың оқу-әдістемелік кешеніне (бұдан әрі - ОӘК) енгізілген.

20. Тыңдаушылардың кәсіби құзыреттіліктерінің қалыптасу деңгейін анықтау үшін оқытушылар құрамы курстың ОӘК-не енгізілетін Бағдарлама мазмұнын бағалау критерийлері мен меңгеру параметрлерін әзірлейді.

9. Курстан кейінгі сүйемелдеу

Білім беру педагогтарының білім беру бағдарламаларын меңгеруіне мониторинг жүргізу ретінде тест тапсырмалары, сауалнама қарастырылған. сауалнамасы.

Бағдарлама идеяларын іске асыру бойынша тыңдаушыларды курстан кейінгі қолдау желілік қоғамдастықты, вебинарларды, семинарларды, сабақтарды, консультацияларды ұйымдастыру нысанында курстық оқытудан кейін бір жыл ішінде жүргізіледі.

Курстан кейінгі сүйемелдеу критерийлері. Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру, өткізу, сондай-ақ педагог қызметін курстан кейінгі сүйемелдеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 95 бұйрығының негізінде әзірленді.

Мониторинг педагогтердің сауалнамасы түрінде жүргізіледі. Сонымен қатар, бағдарлама курс тыңдаушыларының қызметін курстан кейінгі сүйемелдеуді ұйымдастыруды көздейді. Ол үшін оқытушының осы курсты меңгерген тыңдаушылармен жеке қарым-қатынасының әртүрлі формалары ұсынылады. Байланыстың келесі түрлерін пайдалану ұсынылады: электрондық пошта, орталықтың сайты, оқытушыға жеке хабарламалар. Мұндай өзара іс-қимыл курс тыңдаушыларының кәсіби қиындықтарын тәжірибеде толықтыруға бағытталған және курсанттардың кәсіби тәжірибесінде игерілген материалды сүйемелдеуді қамтамасыз етеді.

10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

22. Курс бойынша негізгі әдебиеттер:

1. Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясы Декларация Біріккен Ұлттар Ұйымы Бас Ассамблеясының резолюциясымен 1948 жылғы 10 желтоқсанда № 217 А (III) қабылданған

2. Бала құқықтары туралы Конвенцияны ратификациялау туралы Қазақстан Республикасының Жоғарғы Кеңесінің 1994 жылғы 8 маусымдағы қаулысы.

3. Мүгедектер құқықтары туралы декларация Біріккен Ұлттар Ұйымы Бас Ассамблеясының он үшінші сессиясының 1975 жылғы 9 желтоқсандағы 3447(XXX) қарары

4. Білім туралы Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319 Заңы

5. Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 11 шілдедегі N 343 Заңы.

6. Мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру, қосымша білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қолдап отыру қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 6 бұйрығы.

7. Мектепке дейінгі, орта білім беру ұйымдарын, сондай-ақ арнайы білім беру ұйымдарын жабдықтармен және жиһазбен жарақтандыру нормаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 22 қаңтардағы № 70 бұйрығы.

8. Митчелл Д. Арнайы және инклюзивті білім берудің тиімді педагогикалық технологиялары. Кітаптың тараулары. М.: «Перспектива».- 2011 ж. 138 б.

9. Организационно-методические основы междисциплинарной командной оценки и индивидуально-развивающих программ для детей с ограниченными возможностями: метод. рекомендации/ Ерсарина А.К., Джангельдинова З.Б. - Алматы: ННПЦ РСИО, 2022. - 70 с

10. Ерсарина А.К. психолого-педагогическая реабилитация детей дошкольного возраста с использованием методов сенсомоторной коррекции.

11. «Арнайы және инклюзивті білім беру салаларындағы ресми атаулар мен олардың қазақ және орыс тілдеріндегі баламалары» атты әдістемелік нұсқаулық/құраст.: Сейсенова А.Д. – Алматы АИБД ҰҒПО, 2022. – 65 б.

12. Методические рекомендации по системе критериального оценивания учебных достижений детей с ограниченными возможностями. Астана, 2015 г.

13. Пособие по совершенствованию инклюзивной практики в образовании (Перевод с английского). Белград, 2012.

14. Использование нетрадиционных методов работы с детьми с нарушением речи: метод. рекомендации/ Мергалиева Т.Е. - Алматы: ННПЦ РСИО, 2022. - 48 с

15. Психолого-педагогическое сопровождение детей с особыми образовательными потребностями в общеобразовательном детском саду. Часть 1. Ситуационный анализ состояния коррекционно-педагогической поддержки детей с особыми образовательными потребностями в дошкольных общеобразовательных организациях Республики Казахстан: методические рекомендации. / Баймуратова А.Т., Дербисалова Г.С. – Алматы: ННПЦ РСИО, 2022. – 48

16. Айдарбекова А.А. Создание социально гуманной среды в организациях общего образования. Алматы, 2015.

17. З. А. Мовкебаева, Б. А. Дюсенбаева // Образование лиц с особыми образовательными потребностями: методология, теория, практика : материалы Междунар. науч.-практ. конф., Минск, 6 окт. 2022 г. / Белорус. гос. пед. ун-т ;

редкол.: В. В. Хитрюк [и др.]. – Минск, 2022. – С. 188–193.

23. Курс бойынша қосымша әдебиеттер:

1. Безруких М.М. Проблемные дети. М., 2000
2. Т.А. Власова, М.С. Певзнер. О детях с отклонениями в развитии. – М., Просвещение, 1973.
3. Т.А Власова, М.С. Певзнер. Учителю о детях с отклонениями в развитии. – М. – 1967.
4. Доронова Т.Н. Дошкольное учреждение и семья – единое пространство развития: методическое руководство для работников дошкольных образовательных учреждений / Т.Н. Доронова, Е.В. Соловьева, А.Е. Жичкина, С.И. Мусиенко. – М.: ЛИНКА – ПРЕСС, 2001г.
5. Малофеев Н.Н., Никольская О.С. Дети с отклонениями в развитии в общеобразовательной школе: общие результаты обучения // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. 2010. № 5 С.9-16.
6. Верещагина Н. В. «Особый ребенок» в детском саду. – Спб: Детство-пресс, 2009.
7. Письмо и чтение: трудности обучения и коррекции / Под ред. О.Б. Иншаковой.М.,2003.
8. Резникова, Е.В. Коррекционно-педагогическая поддержка учащихся младшего школьного возраста с разным уровнем умственной недостаточности в условиях интеграции: монография. // Челябинск, Цицеро, 2014г. С. 50-59.
9. Шипицина Л.М. Интеграция и инклюзия: проблемы и перспективы //

**«Инклюзивті және арнайы
білім беру жағдайында
ерекше білім беру қажеттіліктері
бар балаларды
мектепке дейінгі ұйымдарда
оқыту және тәрбиелеуді ұйымдастыру»
білім беру бағдарламасына
1-қосымша**

Күндізгі оқыту режиміндегі курстың оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабақтың тақырыптары	Л ек- ция	Тәжі рибелік сабақ	Тр е- нинг	Ма стер- класс	Дөңге лек үстел	Те ст	Барлы ғы
1.	Нормативтік құқықтық негіздері.	8				4		12
1.1	Инклюзивті білім берудің негізгі ұғымдары мен қағидалары	2				2		4
1.2	Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында инклюзивті білім беруді қамтамасыз ететін нормативтік құқықтық құжаттар	2				2		4
1.3	Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында ерекше білім беруді қажет ететін балаларға инклюзивті білім беруді ұйымдастыру ерекшеліктері	4						4
2	Психолого- педагогикалық модуль	1 4	6					20
2.1	Ерекше білім	6	2					8

	беруді қажет ететін балалардың психолого-педагогикалық сипаттамасы							
2.2	Ерекше білім беру қажеттіліктерінің сипаты, оны бағалау	4	4					8
2.3	Мектепке дейінгі ұйымдарда психолого-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру ерекшеліктері	4						4
3	Ұйымдастырушылық -мазмұндық модуль	8	1 8			2		28
3.1	Мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажетілігі бар балаларды оқыту және тәрбиелеудің арнайы шарттары	4						4
3.2	Ерекше білім беру қажетілігі бар балалардың коммуникативтік дағдыларын дамыту ерекшеліктері	4	2					6
3.3	Ерекше білім беру қажетілігі бар балалардың шығармашылық дағдыларын дамыту ерекшеліктері	4	2					6
3.4	1.4. Ерекше білім беру қажетілігі бар балаларды физикалық дамыту ерекшеліктері	4	2					6
3.5	Ерекше білім беру	2	2					8

	қажетілігі бар балалардың әлеуметік- эмоционалдық дағдыларын дамыту ерекшеліктері				2		
4	Арнайы түзетуші іс-әрекет модулі.	1 0	7		3		20
4.1	Ерекше білім беру қажетілігі бар балалардың танымдық және интеллектуалдық дағдыларын дамыту	2	1		1		4
4.2	Ерекше білім беру қажетілігі бар балалардың дыбыс айтуын қалыптастыру және сөйлеу тілін дамыту	2	1		1		4
4.3	Ерекше білім беру қажетілігі бар балалардың естіп қабылдауын дамыту	2	1		1		4
4.4	Ерекше білім беру қажетілігі бар балалардың әлеуметік тұрмыстық бағдарлауын дамыту	2	2				4
4.5	Ерекше білім беру қажетілігі бар балалардың кеңістікте бағдарлауын дамыту	2	2				4
Барлығы:		5 0	21		3	6	80

**«Инклюзивті және арнайы
білім беру жағдайында
ерекше білім беру қажеттіліктері
бар балаларды
мектепке дейінгі ұйымдарда
оқыту және тәрбиелеуді ұйымдастыру»
білім беру бағдарламасына 2-қосымша**

Аралас оқыту режиміндегі курстың оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабақтың тақырыптары	Ле-кция	Тәжірибелік сабақ	Тренинг	Мастер-класс	Дөңгелек үстел	Тест	Барлығы
1.	Нормативтік құқықтық негіздері.	8				4		12
1.1	Инклюзивті білім берудің негізгі ұғымдары мен қағидалары	2				2		4
1.2	Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында инклюзивті білім беруді қамтамасыз ететін нормативтік құқықтық құжаттар	2				2		4
1.3	Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында ерекше білім беруді қажет ететін балаларға инклюзивті білім беруді ұйымдастыру ерекшеліктері	4						4
2	Психолого-педагогикалық модуль	14	6					20
2.1	Ерекше білім беруді қажет ететін балалардың	6	2					8

	психолого-педагогикалық сипаттамасы							
2.2	Ерекше білім беру қажеттіліктерінің сипаты, оны бағалау	4	4					8
2.3	Мектепке дейінгі ұйымдарда психолого-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру ерекшеліктері	4						4
3	Ұйымдастырушылық -мазмұндық модуль	8	1 8			2		28
3.1	Мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды оқыту және тәрбиелеудің арнайы шарттары	4						4
3.2	Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың коммуникативтік дағдыларын дамыту ерекшеліктері	4	2					6
3.3	Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың шығармашылық дағдыларын дамыту ерекшеліктері	4	2					6
3.4	1.5. Ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды физикалық дамыту ерекшеліктері	4	2					6
3.5	Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың әлеуметтік-	2	2			2		8

	эмоционалдық дағдыларын дамыту ерекшеліктері						
4	Арнайы түзетуші іс-әрекет модулі.	10	7		3		20
4.1	Ерекше білім беру қажетілігі бар балалардың танымдық және интеллектуалдық дағдыларын дамыту	2	1		1		4
4.2	Ерекше білім беру қажетілігі бар балалардың дыбыс айтуын қалыптастыру және сөйлеу тілін дамыту	2	1		1		4
4.3	Ерекше білім беру қажетілігі бар балалардың естіп қабылдауын дамыту	2	1		1		4
4.4	Ерекше білім беру қажетілігі бар балалардың әлеуметік тұрмыстық бағдарлауын дамыту	2	2				4
4.5	Ерекше білім беру қажетілігі бар балалардың кеңістікте бағдарлауын дамыту	2	2				4
Барлығы:		10	21		3	6	80

Образовательная программа курсов повышения квалификации педагогов, воспитателей, специалистов психолого-педагогического сопровождения в общей и специальной дошкольной организации

«Организация дошкольного воспитания и обучения детей с особыми образовательными потребностями в условиях инклюзивного и специального образования»

1. Общие положения

1. Настоящая образовательная программа по повышению квалификации педагогических кадров «Организация дошкольного воспитания и обучения детей с особыми образовательными потребностями в условиях инклюзивного и специального образования» (далее Программа), разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом дошкольного воспитания и обучения, утвержденного приказом Министра просвещения Республики Казахстан от 3 августа 2022 года № 348; Типовой учебной программой дошкольного воспитания и обучения, утвержденной приказом исполняющего обязанности Министра образования и науки Республики Казахстан от 12 августа 2016 года № 499; Об утверждении Правил разработки, согласования и утверждения образовательных программ курсов повышения квалификации педагогов Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 4 мая 2020 года № 175.

Программа предназначена для обучение методистов, педагогов, воспитателей, специалистов психолого-педагогического сопровождения в дошкольных образовательных организациях с русским и казахским языком обучения.

2. В соответствии с приказом Об утверждении Правил разработки, согласования и утверждения образовательных программ курсов повышения квалификации педагогов Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 4 мая 2020 года № 175 специалистами ТОО «Институт педагогических технологий специального и инклюзивного образования» был проведен анализ законодательства Республики Казахстан и нормативных правовых актов и анкетирование профессиональных потребностей учителей, воспитателей, специалистов психолого-педагогического сопровождения, ведущих работу по обучению, воспитанию и психолого-педагогическому сопровождению детей с особыми образовательными потребностями, обучающихся в организациях общего и специального дошкольного и среднего образования.

3. Актуальность и необходимость проведения отдельных курсов повышения квалификации ведущих работу по обучению, воспитанию и психолого-педагогическому сопровождению детей с особыми образовательными потребностями дошкольного образования обусловлена результатами анкетирования.

Разработанная образовательная программа курсов будет способствовать повышению качества профессиональной работы педагогов, воспитателей и специалистов психолого-педагогического сопровождения ведущих работу по обучению, воспитанию и психолого-педагогическому сопровождению детей с особыми образовательными потребностями дошкольного возраста

2. Глоссарий

4. Глоссарий курса включает следующие основные понятия:

1) **инклюзивное образование** – процесс, обеспечивающий равный доступ к образованию для всех обучающихся с учетом особых образовательных потребностей и индивидуальных возможностей;

2) **лица (дети) с особыми образовательными потребностями** – лица (дети), которые испытывают постоянные или временные потребности в специальных условиях для получения образования соответствующего уровня и дополнительного образования;

3) **особые образовательные потребности** – это потребности в помощи и в услугах в учебном процессе, возникающие вследствие исключительных способностей или как следствие врожденных или приобретенных нарушений, а также неблагоприятных факторов социальной среды;

4) **оценка особых образовательных потребностей** – определение необходимых специальных условий для получения образования;

5) **психолого-педагогическое сопровождение** – системно-организованная деятельность, реализуемая в организациях образования, в процессе которой создаются социально-психологические и педагогические условия для обучения и развития лиц (детей) с особыми образовательными потребностями, в том числе детей с ограниченными возможностями, на основе оценки особых образовательных потребностей.

6) **специальные условия для получения образования** – условия, включающие учебные, а также специальные, индивидуально-развивающие и коррекционно-развивающие программы и методы обучения, технические, учебные и иные средства, среду жизнедеятельности, психолого-педагогическое сопровождение, медицинские, социальные и иные услуги, без которых невозможно освоение образовательных программ лицами (детьми) с особыми образовательными потребностями, а также детьми с ограниченными возможностями;

7) **дошкольная организация** – организация образования, реализующая общеобразовательные, специальные учебные программы дошкольного воспитания и обучения, индивидуально развивающие программы;

8) **специальная психолого-педагогическая поддержка детей с ограниченными возможностями** – комплекс услуг и мероприятий, направленных на восстановление или компенсацию способностей к выполнению того или иного вида деятельности

10) **ребенок (дети) с ограниченными возможностями** – ребенок (дети) до восемнадцати лет с физическими и (или) психическими нарушениями, имеющий ограничение жизнедеятельности, обусловленное врожденными, наследственными, приобретенными заболеваниями или последствиями травм, подтвержденными в установленном порядке;

11) учебная программа – программа, определяющая содержание и объем знаний, умений, навыков и компетенций, подлежащих освоению.

12) инклюзивное образовательное пространство – среда, организованная с учетом индивидуальных потребностей каждого ребенка, в которой все дети чувствуют эмоциональную, интеллектуальную и академическую поддержку, включены в социализацию и участвуют независимо от идентичности, предпочтений в воспитании и обучении;

13) раннее развитие – развитие ребенка в период от рождения до поступления в школу;

3. Тематика Программы

Степень новизны программы представляет собой практико-ориентированный курс, включающий организацию обучения и воспитания детей с особыми образовательными потребностями в условиях инклюзивного и специального дошкольного образования, выявление особенностей детей с особыми образовательными потребностями, выявление особых образовательных потребностей, обеспечение методами психолого-педагогического сопровождения, адаптацию общеобразовательной программы, создание индивидуальной учебной программы и плана обучения и воспитания детей с особыми образовательными потребностями дошкольного возраста

4. Программа повышения квалификации состоит из 5 модулей и 16 тем

Модуль 1. Нормативные и правовые основы.	1.4. Понятия и основные принципы инклюзивного образования
	1.5. Нормативные правовые документы регламентирующие реализацию инклюзивного образования в дошкольных организациях образования
	1.6. Особенности организации инклюзивного образования детей с особыми образовательными потребностями в дошкольной организации образования

Модуль 2. Психолого-педагогический.		2.1. Психолого-педагогическая характеристика детей с особыми образовательными потребностями
		2.2. Оценка особых образовательных потребностей детей с особыми образовательными потребностями дошкольного возраста
		2.3. Особенности организации психолого-педагогического сопровождения в дошкольной организации образования
Модуль 3. Организационный содержательный.		3.1. Специальные условия обучения и воспитания детей с особыми образовательными потребностями дошкольного возраста
		2.2 Особенности развития коммуникативных навыков детей с особыми образовательными потребностями
		3.3 Особенности развития творческих навыков детей с особыми образовательными потребностями
		3.4 Особенности физического развития детей с особыми образовательными потребностями
		3.5 Особенности формирования социально-эмоциональных навыков детей с особыми образовательными потребностями
Модуль 4. Модуль специальной коррекционной деятельности		4.1. Развитие познавательных и интеллектуальных навыков детей с особыми образовательными потребностями
		4.2 Формирование произношения и развитие речи детей с особыми образовательными потребностями
		4.3 Развитие слухового восприятия детей с особыми образовательными потребностями

	4.4. Социально бытовая ориентировка детей с особыми образовательными потребностями
	4.5. Ориентировка в пространстве детей с особыми образовательными потребностями

5. Цель, задачи и ожидаемые результаты Программы

6. Целью Программы повышения квалификации является подготовка педагогов, воспитателей и специалистов психолого-педагогического сопровождения обучению и воспитанию детей дошкольного возраста с особыми образовательными потребностями в условиях инклюзивного и специального образования.

7. Задачи Программы:

1) сформировать основные понятия и принципы инклюзивного образования;

2) дать обзор нормативно правовой базы инклюзивного образования детей с особыми образовательными потребностями в дошкольных организациях образования;

3) дать психолого-педагогическую характеристику детей с особыми образовательными потребностями

4) познакомить с алгоритмом оценки особых образовательных потребностей детей с особыми образовательными потребностями дошкольного возраста;

5) сформировать знания о специальных условиях обучения детей с особыми образовательными потребностями дошкольного возраста ;

6) обсудить возможности специальных коррекционных методов в работе с детьми особыми образовательными потребностями в условиях дошкольного образования.

8. По завершении курса слушатели:

1) могут пользоваться нормативными правовыми документами для сопровождения детей с особыми образовательными потребностями в дошкольных организациях образования;

2) понимают алгоритм организации инклюзивного образования детей с особыми образовательными потребностями в ДОО;

3) владеют навыками оценки особых образовательных потребностей, создания специальных условий обучения и воспитания детей с особыми образовательными потребностями дошкольного возраста.

4) владеют специальными коррекционными методами обучения и воспитания детей с особыми образовательными потребностями дошкольного возраста.

6. Структура и содержание Программы

9. Программа состоит из 4 модулей:

1. Нормативные и правовые основы.
2. Психолого-педагогический.
3. Организационно содержательный.
4. Модуль специальной коррекционной деятельности.

10. Нормативные и правовые основы:

1. 1. Понятия и основные принципы инклюзивного образования.

Инклюзивное образование – процесс, обеспечивающий равный доступ к образованию для всех обучающихся с учетом особых образовательных потребностей и индивидуальных возможностей. В данном разделе рассматриваются вопросы: Принципы, цели и задачи инклюзивного образования; преимущества инклюзивного образования; основные принципы организации инклюзивного образования; Роль педагогов и родителей в инклюзивном образовании; перспективы и проблемы дошкольного инклюзивного образования; пути развития инклюзивного образования;

1.2. Нормативные правовые документы регламентирующие реализацию инклюзивного образования в дошкольных организациях образования. Анализ международной и отечественной законодательной базы в области инклюзивного образования: Конвенции ООН, Саламанская декларация 1994 г. Конституция РК, Законы РК: «О правах ребенка», «Об образовании», «О социальной и медико-педагогической коррекционной поддержке детей с ограниченными возможностями», Типовые правила деятельности дошкольных организаций Приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 31 августа 2022 года № 385. Модель развития дошкольного воспитания и обучения Постановление Правительства Республики Казахстан от 15 марта 2021 года № 137.

1.3. Особенности организации инклюзивного образования детей с особыми образовательными потребностями в дошкольной организации образования

Организация инклюзивного образования детей с особыми образовательными потребностями в дошкольных организациях необходима самостоятельная структурная единица, которая будет способствовать координированной деятельности педагогов и специалистов, направленной на создание соответствующих условий для удовлетворения образовательных потребностей детей дошкольного возраста. Такой структурой является служба психолого-педагогического сопровождения. Задачи службы при организации психолого-педагогического сопровождения: 1) выявление индивидуальных особенностей и особых образовательных потребностей каждого воспитанника; 2) разработка и реализация индивидуальных программ психолого-педагогического сопровождения; 3) применение современных технологий психолого-педагогической помощи детям с особыми образовательными потребностями; 4) оказание консультативной и информационной поддержки

педагогов и родителей по вопросам воспитания и обучения детей с особыми образовательными потребностями дошкольного возраста 5) мониторинг динамики развития и успешности освоения программы дошкольного воспитания и обучения детей с особыми образовательными потребностями.

11. Психолого-педагогический модуль:

2.1. Психолого-педагогическая характеристика детей с особыми образовательными потребностями.

В зависимости от причин трудностей обучения первая группа включает детей с трудностями усвоения отдельных учебных навыков вследствие недостаточности психических функций (умственной работоспособности, восприятия, внимания, памяти), а также детей с ограниченными возможностями: 1) нарушениями слуха (не слышащие и слабослышащие дети после кохлеарной имплантации); 2) нарушениями зрения (незрячие – с полным отсутствием зрительных ощущений, с светоощущением или остаточным зрением до 0,04 на лучше видящем глазу с коррекцией очками и слабовидящие – с остротой зрения от 0,05 до 0,4 на лучше видящем глазу с коррекцией очками); 3) нарушениями интеллекта (с умственной отсталостью); 4) задержкой психического развития; 5) нарушениями речи (с общим недоразвитием речи 1-3 уровня, фонетикофонематическим недоразвитием речи, ринолалией, дизартрией, тяжелым заиканием, нарушениями письменной речи (дислексией, дисграфией); 6) нарушениями опорно-двигательного аппарата; 7) эмоционально-волевыми расстройствами (нарушениями общения и социального взаимодействия (аутизмом), нарушениями и трудностями поведения); 8) со сложными (сочетанными) нарушениями.

Вторая группа включает детей, не имеющих нарушений умственного и физического развития, особые образовательные потребности которых, обусловлены социальнопсихологическими и факторами, препятствующими их включению в образовательный процесс: 1) с микросоциальной и педагогической запущенностью, воспитывающиеся в семьях из категорий социально уязвимых слоев населения; 2) испытывающие трудности в адаптации к местному социуму (беженцы, мигранты, кандасы); 3) дети с инвалидностью.

2.2. Оценка особых образовательных потребностей детей с особыми образовательными потребностями дошкольного возраста

Оценка особых образовательных потребностей – определение необходимых специальных условий для получения образования. Оценка особых образовательных потребностей у детей осуществляется в дошкольных организациях и организациях среднего образования и психолого-медико-педагогических консультациях.

Порядок оценки особых образовательных: 1) выявление воспитателем в ходе учебно-воспитательного процесса детей с особыми образовательными потребностями, с использованием наблюдения социально-эмоционального благополучия и особенностей учебно-познавательной деятельности каждого

воспитанника, а также критериальной оценки достижений воспитанника 2) углубленное обследование и оценка особых образовательных потребностей детей с трудностями обучения специалистами психолого-педагогического сопровождения с согласия родителей (законных представителей);

2.3. Особенности организации психолого-педагогического сопровождения в дошкольной организации образования

Деятельность психолого-педагогического сопровождения в дошкольной организации определяется следующим образом: 1) создание нормативной базы психолого-педагогического сопровождения; 2) определение функций участников образовательного процесса; 3) анализ и оценка текущей ситуации в дошкольной организации; 4) профессиональная подготовка педагогического коллектива дошкольной организации; 5) подготовка дошкольного и родительского сообщества к принятию инклюзии в образовании. служба психолого-педагогического сопровождения дошкольной организации: - проводит целенаправленное психолого-педагогическое обследование детей; - документирует результаты обследования в соответствующих формах; - определяет по результатам обследования особые образовательные потребности дошкольников; - составляет индивидуальные программы психолого-педагогического сопровождения воспитанников; - проводит индивидуальные и подгрупповые занятия с детьми; - консультирует воспитателей, родителей, администрацию дошкольной организации; - осуществляет мониторинг реализации индивидуальных программ психолого-педагогического сопровождения детей с особыми образовательными потребностями.

12. Организационный содержательный модуль.

3.1. Специальные условия обучения и воспитания детей с особыми образовательными потребностями дошкольного возраста.

Работа с детьми с особыми образовательными потребностями требует особого подхода и внимания со стороны специалистов психолого-педагогического сопровождения :

Индивидуальный подход: Каждый ребенок с особыми образовательными потребностями уникален, поэтому важно разработать индивидуальный подход к его обучению и развитию.

Адаптивные методы и техники: Дети с особыми образовательными потребностями могут иметь различные физические, психологические или интеллектуальные ограничения, где очень важно учитывая их особенности адаптивные методы и техники обучения, которые помогают ребенку преодолеть свои трудности и достичь успеха в образовании. Сотрудничество с родителями; Создание инклюзивной среды; Поддержка и мотивация ит.д.

3.2.. Особенности развития коммуникативных навыков детей с особыми образовательными потребностями

Особенности коммуникации детей с особыми образовательными потребностями:

снижение потребности в общении, большинство детей с трудом вступают в контакт со сверстниками и взрослыми; речевые недостатки (нарушения звукопроизношения, лексико-грамматического строя и трудности построения связного высказывания) мешают правильному выражению мыслей; нежелание вступать в контакт; трудности понимания обращенной речи; часто ребенок не знает, как подойти попросить, что сказать (дома часто его потребности угадываются родителями до того, как он о чем-то попросит); замена обращения к другим за помощью многократным повторением «безадресного» сообщения о своей потребности; трудности в употреблении невербальных средств общения - выразительных движений, мимики, жестов; при нарушениях зрения наблюдается также затрудненное восприятие неречевых средств, дети не видят реакцию собеседника (они не видят и не понимают улыбку, одобрение); некоторые дети неактивны в ходе диалога со взрослым, ограничиваются невербальным или односложным ответом; другие наоборот импульсивны, многословны, невнимательны к словам собеседника.

Как развивать коммуникативные качества детей?

Основным условием преодоления трудностей в общении является включение ребенка в различные виды совместной деятельности со взрослыми и детьми:

- 1) в игровой деятельности (дидактические, сюжетно-ролевые игры, подвижные игры, театрализованные игры)
- 2) через беседы, обсуждения литературных произведений
- 3) в творческой деятельности

3.3 Особенности развития творческих навыков детей с особыми образовательными потребностями

Понятие и основные характеристики творческих способностей. Рассмотрим понятие и основные характеристики творческих способностей по категориям детей : 1) нарушениями слуха (не слышащие и слабослышащие дети после кохлеарной имплантации); 2) нарушениями зрения (незрячие – с полным отсутствием зрительных ощущений, с светоощущением или остаточным зрением до 0,04 на лучше видящем глазу с коррекцией очками и слабовидящие – с остротой зрения от 0,05 до 0,4 на лучше видящем глазу с коррекцией очками); 3) нарушениями интеллекта (с умственной отсталостью); 4) задержкой психического развития; 5) нарушениями речи (с общим недоразвитием речи 1-3 уровня, фонетикофонематическим недоразвитием речи, ринолалией, дизартрией, тяжелым заиканием, нарушениями письменной речи (дислексией, дисграфией); 6) нарушениями опорно-двигательного аппарата; 7) эмоционально-волевыми расстройствами (нарушениями общения и социального взаимодействия (аутизмом), нарушениями и трудностями поведения); 8) со сложными (сочетанными) нарушениями.

3.4. Особенности физического развития детей с особыми образовательными потребностями

Возрастные особенности дошкольников 4 – 5 лет с ООП: низкий уровень развития восприятия (по сравнению с нормально развивающимися

сверстниками); нарушен поэтапный контроль над выполняемой деятельностью; нарушения в формировании двигательной памяти и зрительного внимания. Возрастные особенности дошкольников 6 - 7 лет с ООП: ослаблено здоровье и отмечается сниженный уровень общего развития; отмечается низкий уровень эмоционально-волевой готовности. Ребенок не может подчиниться правилам дисциплины, неспособен к длительным усилиям; испытывают трудности при выполнении заданий, связанных на развитие мелкой моторики; непроизвольное внимание развито значительно лучше, чем произвольное; несоответствие между уровнем наглядно действенных операций и словесно-логического мышления; нарушена слухо-моторная и зрительно-моторная координация движений; отставание в уровне развития координационных, скоростно-силовых и скоростно-координационных способностей, гибкости, общей выносливости. Особенности физического развития и двигательных способностей детей 4 -7 с ЗПР Физическое развитие и двигательные способности детей с ЗПР находятся в тесной взаимосвязи с их психическим и физическим здоровьем. Двигательные нарушения выступают как часть ведущего дефекта, даже негрубая дисфункция психической сферы может привести к недоразвитию сложных и дифференцированных движений и действий. Физическое развитие дошкольников с ЗПР по показателям длины и массы тела, окружности грудной клетки незначительно отстает от нормы.

3.5. Особенности формирования социально-эмоциональных навыков детей с особыми образовательными потребностями

В целом эмоциональная сфера дошкольников с особыми образовательными потребностями характеризуется: 1. Скудное проявления своих эмоциональных переживаний: радости, печали, страха, удовольствия или неудовольствия. 2. Различной степенью готовности к переживанию эмоции страха в процессе игровой деятельности как предчувствия неприятностей, неудач, неуверенности в своих возможностях, неспособности справиться с правилами; ощущения угрозы к себе в группе, семье. 3. Несовершенным пониманием и осознанием своих и чужих эмоций и чувств, часто неверным восприятием и истолкованием мимики и других выражений эмоциональных состояний окружающими (за исключением базовых эмоций страха и радости, в отношении которых у детей сформированы четкие представления, которые они могут выразить вербально, называя синонимичные слова, обозначающие эти эмоции). 4. Высокой эмоциональной неустойчивостью, частой сменой эмоциональных состояний (на общем фоне жизнерадостности, бодрости, веселости, беззаботности), склонностью к кратковременным и интенсивным эмоциональным реакциям. 5. Интенсивным эмоциональным реагированием на игры и общение со сверстниками. 6. Легкой эмоциональной отзывчивостью на происходящие события и эмоциональной окрашенностью восприятия, воображения, мышления, умственной и физической деятельности.

13. Модуль специальной коррекционной деятельности

4.1. Развитие познавательных и интеллектуальных навыков детей с особыми

образовательными потребностями

Познавательные способности рассматриваются как психические свойства, необходимые для успешного выполнения познавательной деятельности, поэтому при выделении познавательных способностей традиционно исходят из психологического анализа познавательной деятельности. У детей с особыми образовательными потребностями отмечается недостаточный уровень развития познавательных процессов – недостаточность восприятия, его дифференцированность и фрагментарность, затрудненность пространственной ориентировки; в познавательной сфере – отставание всех видов памяти, неустойчивость внимания, ограниченность смысловой стороны речевой деятельности и трудности перехода от наглядных форм мышления к словесно-логическим.

4.2. Формирование произношения и развитие речи детей с особыми образовательными потребностями

Особенности речевого развития детей дошкольного возраста с ООП. Цель, задачи, принципы работы по развитию речи детей дошкольного возраста с ООП. Организация коррекционно-логопедической работы с детьми дошкольного возраста. Методы и приёмы развития понимания речи; Задачи, содержание и методы работы по формированию словаря у детей дошкольного возраста; Развитие коммуникативной функции речи у детей дошкольного возраста; Методика развития связной речи у детей дошкольного возраста; Методика развития связной речи у детей дошкольного возраста с особыми образовательными потребностями.

4.3 Развитие слухового восприятия детей с особыми образовательными потребностями

Слуховое восприятие - способность воспринимать звуки и ориентироваться по ним в окружающей среде при помощи слухового анализатора. Отражение процессов окружающего мира в слуховой системе происходит в форме звукового образа, в котором можно выделить: громкость, высоту, тембр. Роль развития слухового восприятия детей дошкольного возраста с особыми образовательными потребностями. Развитие слухового восприятия в системе интеграции детей с нарушением слуха. Общие закономерности развития слуховых представлений. Дидактические и методические принципы развития слухового восприятия. Содержание работы по развитию слухового восприятия и требования, предъявляемые к ней.

4.4. Социально бытовая ориентировка детей с особыми образовательными потребностями.

Особенности социально-бытовой ориентировки детей с ООП. Особенности коррекционной работы по социально-бытовой ориентировке в условиях дошкольной организации. Особенности коррекционной работы по социально-бытовой ориентировке с особыми образовательными потребностями в условиях

дошкольного образования. Планирование социально-бытовой ориентировки детей с ООП

4.5. Ориентировка в пространстве детей с особыми образовательными потребностями

Понятие пространственная ориентировка и её развитие в раннем возрасте. Особенности формирования пространственной ориентировки у детей с особыми образовательными потребностями. Методических рекомендаций формирования пространственной ориентировке детей с особыми образовательными потребностями в условиях дошкольного образования.

6. Организация учебного процесса

15. Курсы повышения квалификации организуются в режиме:

1) очного обучения в соответствии с учебно-тематическим планом курса в режиме очного обучения (далее – УТП) согласно приложению 1 к Программе. Продолжительность очных курсов составляет 80 часа (1 академический час – 45 минут). При организации очных однонедельных курсов количество часов в УТП сокращается в два раза, темы и форма проведения занятий остаются без изменений;

2) смешанного обучения в соответствии с учебно-тематическим планом курса в режиме смешанного обучения согласно приложению 2 к Программе и включают три этапа обучения: очное - 20 часов, дистанционное – 10 часов, самостоятельное - 50 часов (1 академический час – 45 минут). Очное обучение проводится в первый и последний день курса.

16. Образовательный процесс включает интерактивные формы и методы обучения: лекция, семинар, практическая работа в группах и парах, тренинг в группах, мастер-класс, конференция, круглый стол, метод кейсов, совместное решение вопросов, а также вебинар, онлайн-форум, онлайн-консультация и самостоятельное обучение слушателя для курса в режиме смешанного обучения.

17. Для повышения уровня понимания педагогами содержания Программы предусмотрено: широкое использование работы в группах с последующим обсуждением и рефлексией; работа с документацией; обсуждение ключевых вопросов теории и практики в малых группах с последующей презентацией коллективных работ.

7. Учебно-методическое обеспечение Программы

18. Учебно-методическое обеспечение Программы включает:

- 1) программу повышения квалификации педагогических кадров;
- 2) раздаточные материалы для анализа процесса оценки особых образовательных потребностей, углубленного обследования особенностей учащихся с ООП.
- 3) образцы индивидуальных программ детей с ООП
- 5) опросные листы, материалы контрольной и самостоятельных работ.

8. Оценивание результатов обучения

19. В целях контроля и оценки знаний слушателей проводятся: самостоятельная работа, экспресс-опросы, итоговое тестирование, а также промежуточное тестирование для курса в режиме смешанного обучения. Задания для самостоятельной и контрольной работы, опросные листы, тестовые задания включены в учебно-методический комплекс (далее - УМК) курса.

20. Для определения уровня сформированности профессиональных компетентностей слушателей преподавательским составом разрабатываются критерии оценки и параметры усвоения содержания Программы, которые включаются в УМК курса.

9. Посткурсовое сопровождение

21. Посткурсовое сопровождение осуществляется в виде дистанционных консультаций, онлайн-форумов, обмена опытом.

10. Список основной и дополнительной литературы

22. Основная литература по курсу:

1. Стратегический план развития Республики Казахстан до 2025 года (Указ Президента Республики Казахстан от 15 февраля 2018 года, № 636)
2. Открытое досье по инклюзивному образованию. ЮНЕСКО, 2003
3. «Равенство и инклюзивный подход в образовании. Руководство по подготовке, пересмотру и оценке планирования в секторе образования» (совместный продукт Инициативы Организации Объединенных Наций в области образования и др. международных организаций - 2010г.
4. Саламанская декларация «О принципах политики и практической деятельности в сфере образования лиц с особыми потребностями» 1995 г.
5. Закон РК «Об образовании» (с изменениями и дополнениями по состоянию на 27.03.2023 №216- VII – (с изменениями и дополнениями по состоянию на 01.01.2024 г.)
6. «Об утверждении Типовых учебных программ дошкольного воспитания и обучения» Приказ и.о. Министра образования и науки Республики Казахстан от 12 августа 2016 года № 499. Зарегистрирован в Министерстве юстиции

Республики Казахстан 14 сентября 2016 года № 14235 (в редакции приказа Министра образования и науки РК от 24.09.2020 № 412).

7. Об утверждении Правил оценки особых образовательных потребностей Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 12 января 2022 года № 4. Зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 24 января 2022 года № 26618..

8. Об утверждении типовых учебных планов дошкольного воспитания и обучения Республики Казахстан Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 20 декабря 2012 года № 557. Зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 17 января 2013 года № 8275.

9. О внесении изменений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 12 декабря 2020 года № 557 "Об утверждении типовых учебных планов дошкольного воспитания и обучения Республики Казахстан" Приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 9 сентября 2022 года № 394. Зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 12 сентября 2022 года № 29509

10. Государственный общеобязательный стандарт образования (дошкольного образования) Утвержден постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

11. Нормы оснащения оборудованием и мебелью организаций дошкольного, среднего образования, а также специальных организаций образования. Приказ МОН РК от 22 января 2016 года, № 70.

12. Дошкольная педагогика. Под редакцией В.И. Ядэшко и Ф.А Сохина-«Просвещение», Москва, 1978.

13. Организационно-методические основы междисциплинарной командной оценки и индивидуально-развивающих программ для детей с ограниченными возможностями: метод. рекомендации/ Ерсарина А.К., Джангельдинова З.Б. - Алматы: ННПЦ РСИО, 2022. - 70 с

14. Ерсарина А.К. психолого-педагогическая реабилитация детей дошкольного возраста с использованием методов сенсомоторной коррекции.

15. «Арнайы және инклюзивті білім беру салаларындағы ресми атаулар мен олардың қазақ және орыс тілдеріндегі баламалары» атты әдістемелік нұсқаулық/құраст.: Сейсенова А.Д. – Алматы АИБД ҰҒПО, 2022. – 65 б.

16. Митчелл Д. Эффективные педагогические технологии специального и инклюзивного образования. Главы из книги. М.: РООИ «Перспектива».- 2011 г. 138 с.

18. Стратегии командного сотрудничества в реализации инклюзивной практики образования. Сборник материалов. М.: РООИ «Перспектива».- 2012 г. 115 с.

19. Методические рекомендации по системе критериального оценивания учебных достижений детей с ограниченными возможностями. Астана, 2015 г.

20. Пособие по совершенствованию инклюзивной практики в образовании (Перевод с английского). Белград, 2012.

21. Использование нетрадиционных методов работы с детьми с нарушением речи: метод. рекомендации/ Мергалиева Т.Е. - Алматы: ННПЦ РСИО, 2022. - 48 с

22. Психолого-педагогическое сопровождение детей с особыми образовательными потребностями в общеобразовательном детском саду. Часть 1. Ситуационный анализ состояния коррекционно-педагогической поддержки детей с особыми образовательными потребностями в дошкольных общеобразовательных организациях Республики Казахстан: методические рекомендации. / Баймуратова А.Т., Дербисалова Г.С. – Алматы: ННПЦ РСИО, 2022. – 48

23. Верещагина Н. В. «Особый ребенок» в детском саду. – Спб: Детство-пресс, 2009.

24. Инклюзивная практика в дошкольном образовании \Под ред. Волосовец Т. В., Кутеповой Е. Н. – М.: Мозайка-Синтез, 2011.

24. Айдарбекова А.А. Создание социально гуманной среды в организациях общего образования. Алматы, 2015 .

23. Дополнительная литература по курсу:

1. Безруких М.М. Проблемные дети. М., 2000

2. Т.А. Власова, М.С. Певзнер. О детях с отклонениями в развитии. – М., Просвещение, 1973.

3. Т.А Власова, М.С. Певзнер. Учителю о детях с отклонениями в развитии. – М. – 1967.

4. Доронова Т.Н. Дошкольное учреждение и семья – единое пространство развития: методическое руководство для работников дошкольных образовательных учреждений / Т.Н. Доронова, Е.В. Соловьева, А.Е. Жичкина, С.И. Мусиенко. – М.: ЛИНКА – ПРЕСС, 2001г.

5. Малофеев Н.Н., Никольская О.С. Дети с отклонениями в развитии в общеобразовательной школе: общие результаты обучения // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. 2010. № 5 С.9-16.

6. Верещагина Н. В. «Особый ребенок» в детском саду. – Спб: Детство-пресс, 2009.

7. Письмо и чтение: трудности обучения и коррекции / Под ред. О.Б. Иншаковой.М.,2003.

8. Резникова, Е.В. Коррекционно-педагогическая поддержка учащихся младшего школьного возраста с разным уровнем умственной недостаточности в условиях интеграции: монография. // Челябинск, Цицеро, 2014г. С. 50-59.

9. Шипицина Л.М. Интеграция и инклюзия: проблемы и перспективы // Материалы российского форума «Педиатрия Санкт-Петербурга: опыт, инновации, достижения» 21 сентября 2010 г. - СПб, 2018. С. 189-201.

1

Приложение
к образовательной программе
«Организация дошкольного
воспитания и обучения детей с
особыми образовательными
потребностями в условиях
инклюзивного и специального
образования»

Учебно-тематический план курса в режиме очного обучения

№	Тематика занятий	Лек- ция	Прак т. занят	Тре- нинг	Масте р- класс	ВП З	Круглы й стол	Защит а проект а	Тес т	Всего
	Нормативные и правовые основы.	8					4			12
1. 1	Понятия и основные принципы инклюзивного образования	2					2			4
1. 2	Нормативные правовые документы регламентирующие реализацию инклюзивного образования в дошкольных организациях образования	2					2			4
1. 3	Особенности организации инклюзивного образования детей с особыми образовательными потребностями в дошкольной организации образования	4								4
2	Психолого-	14	6							20

	педагогический модуль								
2. 1	Психолого-педагогическая характеристика детей с особыми образовательными потребностями	6	2						8
2. 2	Оценка особых образовательных потребностей детей с особыми образовательными потребностями дошкольного возраста	4	4						8
2. 3	Особенности организации психолого-педагогического сопровождения дошкольной организации образования	4							4
3	Организационный содержательный.	18	8			2			28
3. 1	Специальные условия обучения и воспитания детей с особыми образовательными потребностями дошкольного возраста	4							4
3. 2	Особенности развития коммуникативных навыков детей с особыми образовательными потребностями	4	2						6

3.3	Особенности развития творческих навыков детей с особыми образовательными потребностями	4	2							6
3.4	Особенности физического развития детей с особыми образовательными потребностями	4	2							6
3.5	Особенности формирования социально-эмоциональных навыков детей с особыми образовательными потребностями	2	2			2				8
4	Модуль специальной коррекционной деятельности	10	7		3					20
4.1	Развитие познавательных и интеллектуальных навыков детей с особыми образовательными потребностями	2	1		1					4
4.2	Формирование произношения и развитие речи детей с особыми образовательными потребностями	2	1		1					4

4.3	Развитие слухового восприятия детей с особыми образовательными потребностями	2	1	1				4
4.4	Социально бытовая ориентировка детей с особыми образовательными потребностями	2	2					4
4.5	Ориентировка в пространстве детей с особыми образовательными потребностями	2	2					4
Всего:		50	21	3	6			80

Приложение 2

к образовательной программе
«Организация дошкольного
воспитания и обучения детей с
особыми образовательными
потребностями в условиях
инклюзивного и специального
образования»

Учебно-тематический план курса в режиме смешанного обучения

№	Тематика занятий	Лек- ция	Прак т. занят	Тре- нинг	Масте р- класс	ВП З	Круглы й стол	Защит а проект а	Тес т	Всего
	Нормативные и правовые основы.	8					4			12
1.1	Понятия и основные принципы инклюзивного образования	2					2			4
1.2	Нормативные правовые документы регламентирующие реализацию инклюзивного образования в дошкольных организациях образования	2					2			4
1.3	Особенности организации инклюзивного образования детей с особыми образовательными потребностями в дошкольной	4								4

	организации образования								
2	Психолого-педагогический модуль	14	6						20
2. 1	Психолого-педагогическая характеристика детей с особыми образовательными потребностями	6	2						8
2. 2	Оценка особых образовательных потребностей детей с особыми образовательными потребностями дошкольного возраста .	4	4						8
2. 3	Особенности организации психолого-педагогического сопровождения дошкольной организации образования	4 в							4
3	Организационный содержательный.	18	8			2			28
3. 1	Специальные условия обучения и воспитания детей с особыми образовательными потребностями дошкольного возраста	4							4
3. 2	Особенности развития коммуникативных навыков детей с	4	2						6

	особыми образовательными потребностями									
3.3	Особенности развития творческих навыков детей с особыми образовательными потребностями	4	2							6
3.4	Особенности физического развития детей с особыми образовательными потребностями	4	2							6
3.5	Особенности формирования социально-эмоциональных навыков детей с особыми образовательными потребностями	2	2			2				8
4	Модуль специальной коррекционной деятельности	10	7		3					20
4.1	Развитие познавательных и интеллектуальных навыков детей с особыми образовательными потребностями	2	1		1					4
4.2	Формирование произношения и развитие речи детей	2	1		1					4

	с особыми образовательными потребностями									
4.3	Развитие слухового восприятия детей с особыми образовательными потребностями	2	1		1					4
4.4	Социально бытовая ориентировка детей с особыми образовательными потребностями	2	2							4
4.5	Ориентировка в пространстве детей с особыми образовательными потребностями	2	2							4
Всего:		50	21		3		6			80